

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 141/12
Λουξεμβούργο, 8 Νοεμβρίου 2012

Απόφαση στην υπόθεση C-244/11
Επιτροπή κατά Ελλάδας

Το ελληνικό σύστημα της προηγούμενης εγκρίσεως της αποκτήσεως δικαιωμάτων ψήφου σε ανώνυμες εταιρίες εθνικής στρατηγικής σημασίας και του εκ των υστέρων ελέγχου αντίκειται στην ελευθερία εγκαταστάσεως

Το σύστημα αυτό παρέχει στη διοίκηση διακριτική ευχέρεια δυσχερώς ελέγξιμη από τα δικαστήρια και ενέχουσα κίνδυνο δυσμενών διακρίσεων

Η ελληνική νομοθεσία¹ εξαρτά από προηγούμενη έγκριση την απόκτηση δικαιωμάτων ψήφου που αντιπροσωπεύουν άνω του 20 % του μετοχικού κεφαλαίου ορισμένων ανωνύμων εταιριών εθνικής στρατηγικής σημασίας² οι οποίες έχουν τη μονοπωλιακή εκμετάλλευση εθνικών δικτύων υποδομών. Για τη λήψη ορισμένων αποφάσεων, προβλέπεται εκ των υστέρων έλεγχος.

Κατά την Επιτροπή, το ελληνικό σύστημα που εφαρμόζεται σε ορισμένες εταιρίες εθνικής στρατηγικής σημασίας των οποίων οι μετοχές είναι διαπραγματεύσιμες στο Χρηματιστήριο συνεπάγεται περιορισμούς τόσο της ελευθερίας εγκαταστάσεως όσο και της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων. Ειδικότερα, ο εκ των υστέρων έλεγχος έχει ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση της πραγματικής συμμετοχής των μετόχων στη διαχείριση των επιχειρήσεων. Συνεπώς, θεωρώντας ότι η ελληνική νομοθεσία πρέπει να είναι σύμφωνη προς τις θεμελιώδεις αρχές των Συνθηκών, η Επιτροπή άσκησε προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά της Ελλάδας.

Η Ελλάδα αμύνθηκε υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι το σύστημα εφαρμόζεται όχι στις ήδη ιδιωτικοποιημένες επιχειρήσεις στις οποίες το Δημόσιο διατηρεί ειδικά προνόμια («golden shares»), αλλά σε επιχειρήσεις εθνικής στρατηγικής σημασίας που δεν έχουν ακόμα ιδιωτικοποιηθεί και οι οποίες, ως εκ τούτου, εκφεύγουν του πεδίου εφαρμογής των θεμελιωδών ελευθεριών.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι **η Συνθήκη επιτρέπει στα κράτη μέλη να εγκαθιδρύσουν ένα καθεστώς αποκρατικοποιήσεως υπό την προϋπόθεση του σεβασμού των θεμελιωδών ελευθεριών τις οποίες εγγυάται η Συνθήκη**. Με άλλες λέξεις, σε περίπτωση που ένα κράτος αποφασίσει να μετατρέψει δημόσιες επιχειρήσεις σε ανώνυμες εταιρίες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο και μπορούν να αγοράζονται ελεύθερα στην αγορά, δεν μπορεί στη συνέχεια να επικαλεστεί τον κανόνα της προστασίας της ιδιωτικής ιδιοκτησίας ώστε να εξαιρέσει από την εφαρμογή των θεμελιωδών ελευθεριών τέτοιες αποκτήσεις μετοχών με την υπαγωγή τους σε σύστημα εγκρίσεως.

Το Δικαστήριο εξετάζει περαιτέρω **τον δικαιολογητικό λόγο των περιορισμών** της ελευθερίας εγκαταστάσεως **υπό το πρίσμα του σκοπού** —τον οποίο επικαλείται η Ελλάδα— **της διασφάλισης της συνεχούς παροχής των βασικών υπηρεσιών και λειτουργίας των δικτύων που είναι απαραίτητες για την οικονομική και κοινωνική ζωή** (δηλαδή του εφοδιασμού με ενέργεια και νερό, της παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών καθώς και της διαχειρίσεως των δύο μεγαλύτερων λιμένων της χώρας).

¹ Νόμος 3631/2008.

² Κατά τη θέσπιση του εν λόγω νόμου, επρόκειτο, κατά τις ελληνικές αρχές, για έξι επιχειρήσεις: την έχουσα το μονοπώλιο στον τομέα των τηλεπικοινωνιών επιχείρηση (η οποία εν τω μεταξύ ιδιωτικοποιήθηκε), το παλαιό μονοπώλιο παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, τις επιχειρήσεις ποσίμου ύδατος της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης και τους δημόσιους οργανισμούς διαχειρίσεως των λιμένων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επίκληση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού ως δικαιολογητικού λόγου είναι δυνατή μόνο σε περίπτωση πραγματικής και αρκούντως σοβαρής απειλής, θίγουσας θεμελιώδεις συμφέρον της κοινωνίας.

Το Δικαστήριο εξετάζει κατά πόσον η ελληνική νομοθεσία είναι **πρόσφορη** για την επίτευξη των προβαλλομένων σκοπών και ανάλογη προς αυτούς.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει συναφώς ότι το σύστημα προηγούμενης εγκρίσεως παράγει αποτελέσματα **προτού διαπιστωθεί κίνδυνος, έστω και δυνητικός, για την ασφάλεια του εφοδιασμού**. Επιπλέον, κατά τον χρόνο χορηγήσεως της εγκρίσεως, δεν είναι βέβαιο ότι είναι δυνατόν να προσδιοριστούν όλες οι πιθανές περιπτώσεις πραγματικών και αρκούντως σοβαρών απειλών για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Ο περιορισμός της ασκήσεως των δικαιωμάτων ψήφου έχει, εξάλλου, εφαρμογή σε όλες τις αποφάσεις που λαμβάνονται κατόπιν ψηφοφορίας των μετόχων **και όχι μόνο σε εκείνες που είναι ικανές να θέσουν συγκεκριμένα σε κίνδυνο τον τασσόμενο με τον νόμο σκοπό**.

Επιπλέον, όσον αφορά την εξέταση της **αναλογικότητας της εθνικής νομοθεσίας**, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι τα κριτήρια χορηγήσεως της προηγούμενης εγκρίσεως απαριθμούνται απλώς «ενδεικτικά» και με όρους γενικούς και ασαφείς. Δεν επιτρέπουν στους ενδιαφερομένους να διακρίνουν τις διάφορες περιπτώσεις στις οποίες είναι δυνατόν να μη χορηγηθεί η έγκριση. Τέλος, τα κριτήρια αυτά δεν αφορούν περιπτώσεις πραγματικών και αρκούντως σοβαρών απειλών και δεν σχετίζονται άμεσα με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Εξάλλου, στην περίπτωση εκ των υστέρων ελέγχου των θεμελιωδών αποφάσεων για τον εταιρικό βίο των επιχειρήσεων, οι επενδυτές δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν τις περιστάσεις υπό τις οποίες μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα εναντιώσεως, καθόσον οι περιστάσεις αυτές είναι δυνητικώς πολυάριθμες, ασαφείς και μη δυνατόν να καθοριστούν.

Καταλήγοντας, το Δικαστήριο κρίνει ότι τόσο η προηγούμενη έγκριση όσο και ο εκ των υστέρων έλεγχος **παρέχουν στις εθνικές αρχές υπερβολικά ευρεία διακριτική ευχέρεια, δυσχερώς ελέγξιμη από τα δικαστήρια**.

Κατά συνέπεια, οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεως τους οποίους συνεπάγεται το ελληνικό σύστημα προηγούμενης εγκρίσεως και εκ των υστέρων ελέγχου αντίκεινται στην ελευθερία εγκαταστάσεως και δεν μπορούν να δικαιολογηθούν.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582